

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΛΗΨΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΔΙΚΤΥΟ SENTINEL ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΓΙΑ
ΙΟΥΣ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ**

1. ΔΕΙΓΜΑΤΑ

Λαμβάνετε δείγμα από το ανώτερο αναπνευστικό σύστημα. Το συνηθέστερα λαμβανόμενο δείγμα για την ανίχνευση των αναπνευστικών ιών είναι το ρινοφαρυγγικό επίχρισμα.

Άλλα δείγματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά, κατόπιν συνεννόησης με τα Εθνικά Κέντρα Αναφοράς Γρίπης είναι: στοματοφαρυγγικό επίχρισμα, ρινικό επίχρισμα, ρινοφαρυγγικό έκπλυμα.

Το δείγμα πρέπει να ληφθεί από άτομα με συμπτωματολογία από το αναπνευστικό, τις πρώτες 3-4 ημέρες από την εμφάνιση των συμπτωμάτων.

2. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΛΙΚΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ ΓΙΑ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥΣ ΙΟΥΣ

Τα υλικά δειγματοληψίας, δηλαδή τα σωληνάρια με το υλικό μεταφοράς και συντήρησης αναπνευστικών ιών για τα δείγματα προς διάγνωση παρέχονται από τα δύο Κέντρα/Εργαστήρια Αναφοράς και περιλαμβάνουν υλικά μεταφοράς για ρινοφαρυγγικό επίχρισμα (ή εναλλακτικά στοματοφαρυγγικό επίχρισμα).

Όσον αφορά στη συντήρηση του υλικού δειγματοληψίας, διευκρινίζεται ότι τα υλικά (σωληνάρια) μεταφοράς που παρέχονται από τα Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς Γρίπης Βόρειας και Νότιας Ελλάδας:

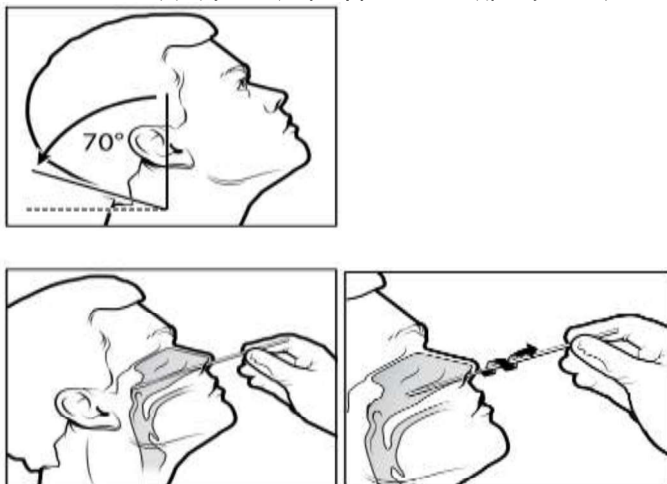
- διατηρούνται σε κοινό ψυγείο, στη συντήρηση (2-8°C) είτε πριν είτε μετά τη δειγματοληψία και μέχρι την μεταφορά τους στο εργαστήριο (εντός 72 ωρών). Σημειώνεται ότι πριν τη δειγματοληψία το υλικό μεταφοράς μπορεί να συντηρηθεί και στην κατάψυξη για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες του κατασκευαστή). Εάν η μεταφορά του δείγματος στο εργαστήριο καθυστερήσει περισσότερο από 72 ώρες, συστήνεται η φύλαξή του σε βαθιά κατάψυξη (-80°C) ή εναλλακτικά σε κατάψυξη (-20°C).

3. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

α) Λήψη ρινοφαρυγγικού επιχρίσματος

- Η λήψη του **ρινοφαρυγγικού επιχρίσματος** γίνεται με **λεπτό εύκαμπτο** πλαστικό στείλεό με άκρο κατά προτίμηση από πολυεστέρα ή dacron.
- Τα σωληνάρια με το υλικό μεταφοράς και συντήρησής ιών (VTM GLYE- 2ml) φυλάσσονται σε κοινό ψυγείο, στη συντήρηση (2-8⁰ C) πριν τη δειγματοληψία. Σημειώνεται ότι πριν τη δειγματοληψία το υλικό μεταφοράς μπορεί να συντηρηθεί και στην κατάψυξη για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες του κατασκευαστή).
- Εισάγετε το στείλεό μέσα στο ρουθούνι με κατεύθυνση ευθεία προς τα πίσω (και όχι προς τα επάνω), περίπου ως το μέσο της απόστασης μεταξύ του αυτιού και της μύτης του ασθενή.
- Αφήστε το στείλεό στη θέση αυτή για μερικά δευτερόλεπτα.
- Αποσύρετε αργά το στείλεό με ήπια περιστροφική κίνηση, ώστε το δείγμα να είναι πλούσιο σε κύτταρα.
- Επαναλάβετε τη λήψη και στο άλλο ρουθούνι με τον ίδιο στείλεό.
- Βυθίζετε τον στυλεό στο σωληνάριο που περιέχει το υλικό μεταφοράς και συντήρησης ιών και κατόπιν τον σπάζετε ή τον κόβετε στο ύψος του λαιμού του σωληναρίου. Δύο στυλεοί συλλογής μπορούν να τοποθετηθούν στο ίδιο σωληνάριο.
- Κλείνετε το σωληνάριο. Συμπληρώνετε στην ετικέτα του σωληναρίου με στυλό διαρκείας και ευκρινή γράμματα α) το ονοματεπώνυμο του ασθενούς, β) την ημερομηνία λήψης του δείγματος και γ) την Μονάδα Υγείας. Κατόπιν τοποθετείτε το σωληνάριο, στη συντήρηση (2-8⁰C). Το δείγμα μπορεί να κρατηθεί στο ψυγείο το πολύ έως 3 ημέρες. Για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα συστήνεται η φύλαξή του σε βαθιά κατάψυξη (-80⁰C) ή εναλλακτικά σε κατάψυξη (-20⁰C).

Εικόνα 1. Λήψη ρινοφαρυγγικού επιχρίσματος.

Εναλλακτικά:

Λήψη στοματοφαρυγγικού επιχρίσματος

- Η λήψη του **στοματοφαρυγγικού επιχρίσματος** γίνεται με πλαστικό στείλεό (όχι λεπτό εύκαμπτο) με άκρο κατά προτίμηση από πολυεστέρα ή dacron.
- Τα σωληνάρια με το υλικό μεταφοράς και συντήρησής ιών (VTM GLYE- 2ml) φυλάσσονται σε κοινό ψυγείο, στη συντήρηση (2-8⁰ C) πριν τη δειγματοληψία. Σημειώνεται ότι πριν τη

δειγματοληψία το υλικό μεταφοράς μπορεί να συντηρηθεί και στην κατάψυξη για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες του κατασκευαστή).

- Το **στοματοφαρυγγικό επίχρισμα** λαμβάνεται με τη βοήθεια γλωσσοπίεστρου. Ο στείλεός εισέρχεται βαθιά στο φάρυγγα και περιστρέφεται στο τοίχωμα ώστε το δείγμα να είναι πλούσιο σε κύτταρα.
- Βυθίζετε το στείλεό στο σωληνάριο που περιέχει το υλικό μεταφοράς και συντήρησης ιών και κατόπιν τον σπάζετε ή τον κόβετε στο ύψος του λαιμού του σωληναρίου. Δύο στείλεοί συλλογής μπορούν να τοποθετηθούν στο ίδιο σωληνάριο.
- Κλείνετε το σωληνάριο. Συμπληρώνετε στην ετικέτα του σωληναρίου με στυλό διαρκείας και ευκρινή γράμματα α) το ονοματεπώνυμο του ασθενούς, β) την ημερομηνία λήψης του δείγματος και γ) τη Μονάδα Υγείας. Κατόπιν τοποθετείτε το σωληνάριο, στη συντήρηση (2-8°C). Το δείγμα μπορεί να κρατηθεί στο ψυγείο το πολύ έως 3 ημέρες. Για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα συστήνεται η φύλαξή του σε βαθιά κατάψυξη (-80°C) ή εναλλακτικά σε κατάψυξη (-20°C).

Για όλους τους τύπους δειγμάτων δεν επιτρέπεται η απόψυξη και ψύξη του δείγματος, γιατί ο ιός χάνει τη μολυσματικότητά του και δεν μπορεί να αναπτυχθεί σε κυτταροκαλλιέργεια.

4. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ

- Τα δείγματα συλλέγονται στα σωληνάρια που παρέχονται από τα Εθνικά Κέντρα Αναφοράς Γρίπης.
- Τα σωληνάρια μεταφοράς πρέπει να κλείνονται καλά, ούτως ώστε να μην διαφύγει το υλικό κατά την μεταφορά του δείγματος.
- Στη συνέχεια το σωληνάριο τοποθετείται σε ειδικό δοχείο μεταφοράς (**τριπλό κουτί**-βλέπε παράρτημα) για μολυσματικά δείγματα.
- Σε όλα τα δείγματα τοποθετείται ετικέτα, όπου σημειώνονται τα στοιχεία του ασθενούς, η ημερομηνία λήψης του δείγματος και η μονάδα υγείας από την οποία προέρχεται το δείγμα.
- Το δείγμα πρέπει να συνοδεύεται **ΠΑΝΤΑ** από το ειδικό «Συνοδευτικό Δελτίο Εργαστηριακής Διερεύνησης Ασθενούς με λοίμωξη Αναπνευστικού (Sentinel)». Είναι απαραίτητη η πλήρης και ορθή συμπλήρωση των πληροφοριών του συνοδευτικού δελτίου, το οποίο θα πρέπει να συσκευάζεται, κατά τρόπο που να μην υποστεί αλλοίωση ή φθορά, μαζί με το δείγμα (**ΠΡΟΣΟΧΗ** μην τυλίγετε το συνοδευτικό δελτίο γύρω από το δείγμα).

5. ΒΙΟΑΣΦΑΛΕΙΑ

Προφυλάξεις κατά τη λήψη και το χειρισμό των δειγμάτων

Κατά τη λήψη από τον ασθενή, το χειρισμό και την επεξεργασία των δειγμάτων λαμβάνονται **πάντα** τα βασικά μέτρα ατομικής προστασίας ήτοι:

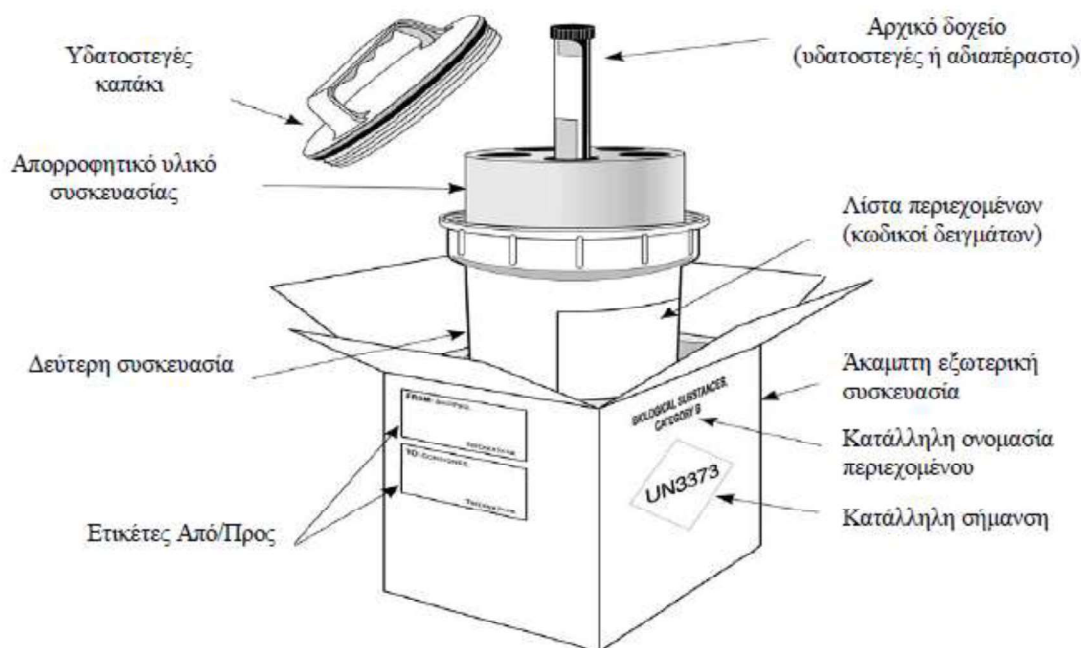
- Προστατευτική μπλούζα μιας χρήσης
- Γάντια μιας χρήσεως
- Προστατευτικά γυαλιά
- Μάσκα (διπλή χειρουργική ή υψηλής αναπνευστικής προστασίας)
- Συστηματική εφαρμογή των κανόνων υγιεινής των χεριών

6. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΙΩΝ ΓΡΙΠΗΣ

- **Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Γρίπης Και Λοιπών Αναπνευστικών Ιών Νότιας Ελλάδας**
Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ,
Δρ. Ε. Αγγελάκης
Τηλ. 210 - 64 78 822, 210 - 6478819 (Δρ. Μ. Εμμανουήλ)
- **Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Γρίπης Βόρειας Ελλάδας**
Β' Εργαστήριο Μικροβιολογίας, Ιατρικό Τμήμα Α.Π.Θ
Καθ. Α. Γκιούλα Γεωργία
Τηλ. 2310 - 999 169, 2310-999031, 2310-999121

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΡΙΠΛΟ ΚΟΥΤΙ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Β

Εικόνα 1: Παράδειγμα συστήματος τριπλής συσκευασίας για τη συσκευασία και σήμανση μολυσματικών ουσιών κατηγορίας Β (Προσαρμογή από: IATA, Montreal, Canada)

Αρχική συσκευασία

- 1) Υδατοστεγές δοχείο με ετικέτα, που περιορίζει κάθε διαρροή και περιέχει το δείγμα (πχ. φιαλίδιο από Κέντρα Αναφοράς Γρίπης)

Σημείωση: Για περισσότερα από ένα δείγματα, κάθε φιαλίδιο θα πρέπει να είναι τυλιγμένο μεμονωμένα με απορροφητικό υλικό για να μη σπάσει στη μεταφορά

Δεύτερη συσκευασία

- 1) Υδατοστεγές ανθεκτικό δοχείο που περιορίζει κάθε διαρροή και εσωκλείει την αρχική συσκευασία.

Σημείωση: Η αρχική συσκευασία (δηλ. το υδατοστεγές δοχείο που περιέχει το δείγμα) πρέπει να περικλείεται σε απορροφητικό υλικό. Για περισσότερα από ένα δείγματα, κάθε φιαλίδιο θα πρέπει να είναι τυλιγμένο μεμονωμένα με απορροφητικό υλικό για να μη σπάσει στη μεταφορά.

Τελική συσκευασία

Εξωτερική συσκευασία επαρκούς αντοχής για τον όγκο, τη μάζα του και τη σκοπούμενη χρήση, με σχετική σήμανση

Σημείωση: Αναλυτικές πληροφορίες για τη συσκευασία και τη μεταφορά των δειγμάτων υπάρχουν στην εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας, ΑΔΑ: ΒΕΙΚΘ-7ΩΨ, με Αρ. Πρωτ.:Υ1ΓΠ.οικ.10946 - 28/ 1 /2013 και θέμα: «Διακίνηση Διαγνωστικών Δειγμάτων» και την νεότερη εγκύκλιο, ΑΔΑ: 6ΒΦΧ465ΦΥΟ-8ΣΗ, με Αρ. Πρωτ.:Γ1α/Γ.Π.οικ.19233 - 06/03 /2018.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Διεύθυνση Επιδημιολογικής Επιτήρησης & Παρέμβασης για Λοιμώδη Νοσήματα